

Nastroje na rynku pracy w październiku

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- W październiku pogorszyły się oceny sytuacji w zakładach pracy. O 5 punktów procentowych spadł odsetek pracujących zarobkowo uważających, że jest ona dobra (z 66% we wrześniu do 61% obecnie), a o 3 punkty wzrósł udział tych, którzy postrzegają ją jako złą (z 9% do 12%).
- Pogorszyły się przewidywania osób aktywnych zawodowo co do zmiany sytuacji w ich zakładach pracy w ciągu roku. Wzrósł wyraźnie odsetek prognoz pesymistycznych (15% wobec 9% miesiąc wcześniej), przy czym udział prognoz optymistycznych wciąż pozostaje nieco wyższy i stabilny (22%, bez zmian).
- Od września nie zmieniły się znacząco oceny bezpieczeństwa zatrudnienia. Wciąż więcej niż co piąty pracujący liczy się z możliwością utraty swojej pracy, tzn. zwolnienia, bankructwa bądź likwidacji zakładu pracy, gospodarstwa itd. (23% wobec 22% miesiąc temu).
- W ocenach sytuacji na lokalnych rynkach pracy nastąpiły jedynie drobne zmiany. Co piąty badany twierdzi, że trudno jest znaleźć jakiegokolwiek zatrudnienie (19% wobec 18% we wrześniu), a 3% uważa, że jest to całkowicie niemożliwe (wobec 4% w poprzednim miesiącu).

SPIS TREŚCI

Sytuacja w zakładach pracy.....	1
Oceny	1
Przewidywania.....	3
Bezpieczeństwo zatrudnienia	5
Ocena lokalnych rynków pracy	7

W październikowym badaniu¹ – jak co miesiąc – postawiliśmy Polakom pytania odnoszące się do sytuacji na rynku pracy. Osoby pracujące zarobkowo poprosiliśmy o ocenę aktualnej sytuacji w ich zakładach pracy, a także o prognozy dotyczące jej rozwoju w ciągu najbliższego roku. Zapytaliśmy też, czy obawiają się utraty zatrudnienia. Z kolei wszystkich pełnoletnich respondentów poprosiliśmy o ocenę sytuacji na ich lokalnych rynkach pracy.

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

Oceny

Po wrześniowej poprawie w październiku oceny sytuacji w zakładach pracy pogorszyły się. O 5 punktów procentowych spadł odsetek aktywnych zawodowo oceniających ją jako dobrą (z 66% we wrześniu do 61% obecnie), a o 3 punkty wzrósł udział tych, którzy postrzegają ją jako złą (z 9% do 12%). Co czwarty pracujący badany uważa sytuację w swoim zakładzie pracy za ani dobrą, ani złą (25%), a 2% respondentów uchyliło się od zajęcia stanowiska w tej kwestii.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (414) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

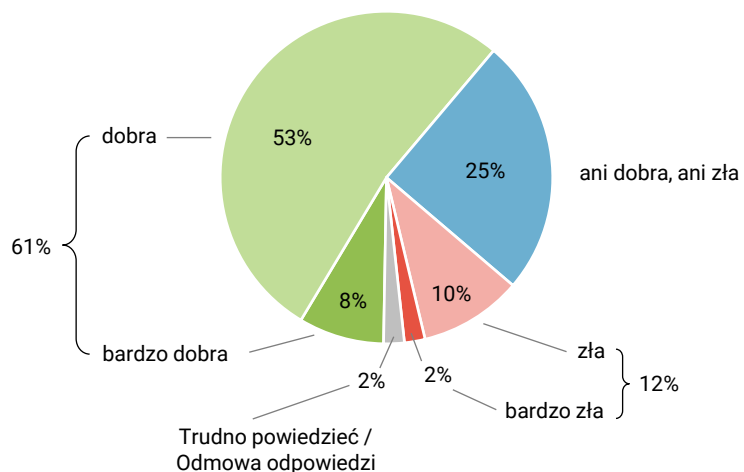
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 13 października 2024 roku na próbie liczącej 1025 osób (w tym: 59,9% metodą CAPI, 24,7% – CATI i 15,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

CBOS

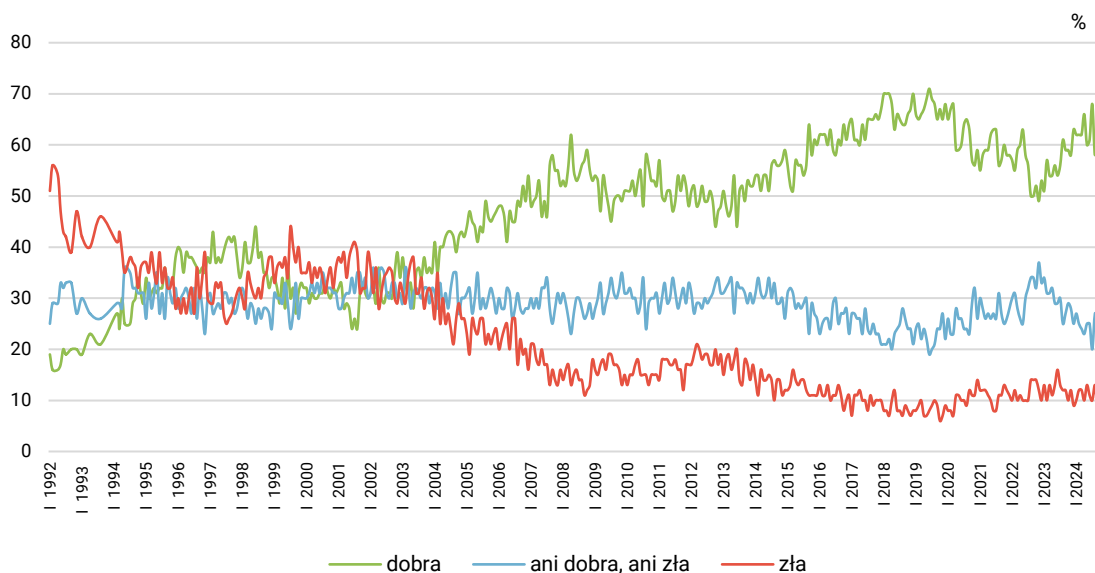
RYS. 1. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=582)

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?*
Czy jest ona:

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

TABELA 1

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań													
	2023				2024									
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	N*	605	643	610	544	579	570	615	611	601	599	610	522	534
w procentach														
– dobra	59	59	58	63	62	62	62	66	60	61	68	58	66	61
– ani dobra, ani zła	27	29	28	25	27	25	24	23	25	25	20	27	24	25
– zła	12	10	12	9	10	12	12	10	13	11	10	13	9	12
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	2	2	2	2	1	2	2	1	2	3	2	3	1	2

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Tak jak w poprzednich miesiącach, najmniej pozytywnych opinii o sytuacji w zakładach pracy znajdujemy wśród pracowników prywatnych gospodarstw rolnych (44%). W pozostałych sektorach własności odsetek ocen dobrych jest o kilkanaście lub nawet o ponad 20 punktów procentowych wyższy (66% w przypadku sektora prywatnego poza rolnictwem). Porównując jednak obecne wyniki z pomiarem wrześniowym, okazuje się, że udział pozytywnych ocen spadł we wszystkich sektorach poza rolnictwem². Spośród grup społeczno-zawodowych ponadprzeciętnie wysokim udziałem opinii pozytywnych wyróżniają się zwłaszcza pracownicy usług (76%) – zob. tabelę aneksową 1.

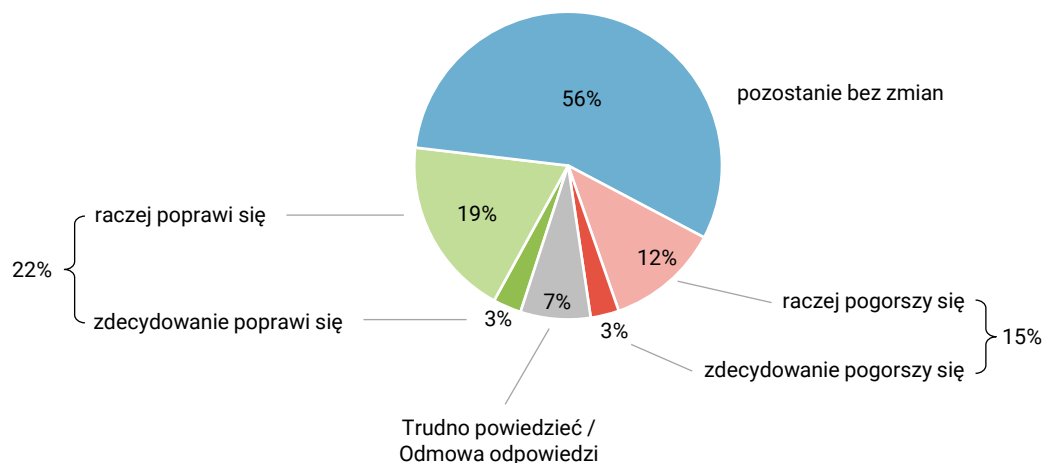
Przewidywania

Pogorszyły się również przewidywania pracujących zarobkowo co do zmiany sytuacji w ich zakładach pracy w ciągu roku. Wzrósł wyraźnie odsetek prognoz pesymistycznych (15% obecnie wobec 9% miesiąc temu), zbliżając się do poziomu z sierpnia br. (wówczas 14%). Przy tym udział prognoz optymistycznych wciąż pozostaje nieco wyższy i stabilny (22%, bez zmian). Spadł odsetek badanych nieprzewidujących żadnych zmian w tym zakresie (56% wobec 63% we wrześniu) – nadal jest to jednak wskazanie dominujące. Z kolei 7% pracujących zarobkowo uchyliło się od odpowiedzi na to pytanie.

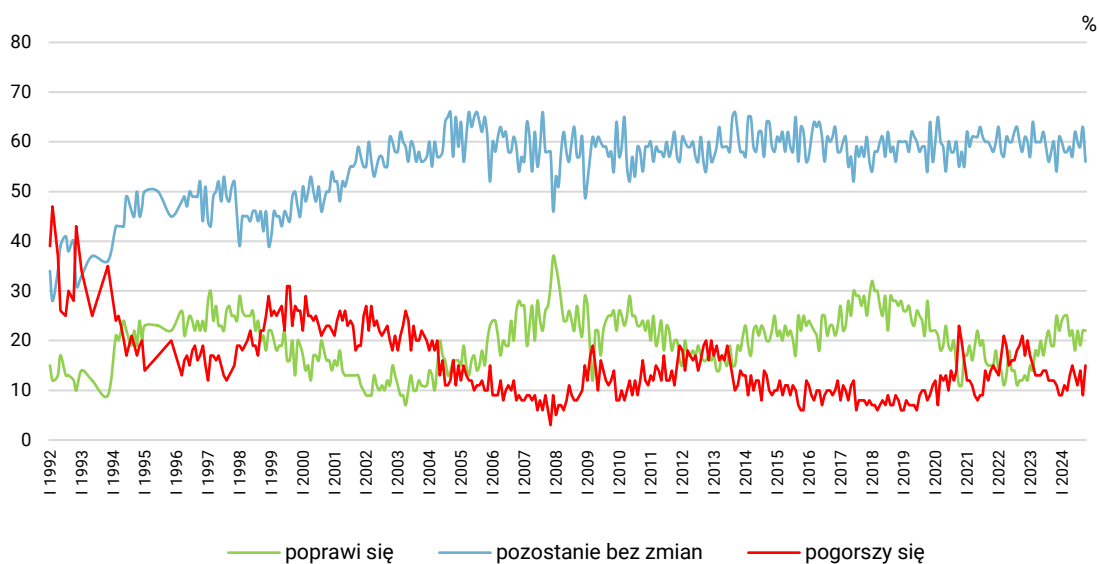
² Komunikat CBOS „Nastroje na rynku pracy we wrześniu”, październik 2024 (oprac. B. Badora).

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=582)

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy*:

* Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

TABELA 2

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań													
	2023				2024									
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	N*	605	643	610	544	579	570	615	611	601	599	610	522	534
w procentach														
– poprawi się	19	19	25	22	24	25	25	21	22	18	22	19	22	22
– pozostanie bez zmian	58	60	54	61	60	58	58	59	57	62	60	59	63	56
– pogorszy się	12	12	11	9	9	11	10	13	15	13	11	14	9	15
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	11	9	10	8	7	6	7	7	7	7	7	8	6	7

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Gdy patrzymy na zróżnicowanie prognoz ze względu na sektor własności, okazuje się, że pogorszenie sytuacji w swoim zakładzie pracy w ciągu najbliższego roku zdecydowanie najczęściej przewidują pracownicy prywatnych gospodarstw rolnych (4,2% wobec 15% wśród ogółu pracujących), a zatem ta sama grupa, która najrzadziej oceniała obecną sytuację swoich zakładów pozytywnie. Spośród grup społeczno-zawodowych pogorszenia sytuacji ponadprzeciętnie często spodziewają się właśnie rolnicy (4,8%) oraz aktywni zawodowo emeryci (3,8%) – zob. tabelę aneksową 2.

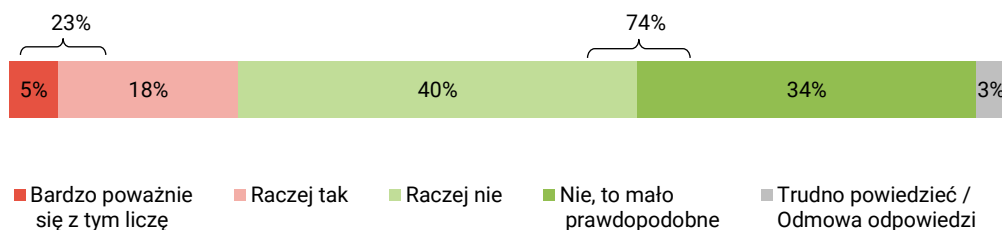
BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA

Od września nie zmieniły się natomiast znacząco oceny bezpieczeństwa zatrudnienia. Wciąż więcej niż co piąty pracujący zarobkowo liczy się z możliwością utraty swojej pracy, tzn. zwolnienia, bankructwa bądź likwidacji zakładu pracy, gospodarstwa itd. (23% obecnie wobec 22% miesiąc wcześniej). Około trzech czwartych pracujących respondentów uważa jednak taką możliwość za mało prawdopodobną (74% wobec 75% we wrześniu), a 3% uchyliło się od odpowiedzi.

CBOS

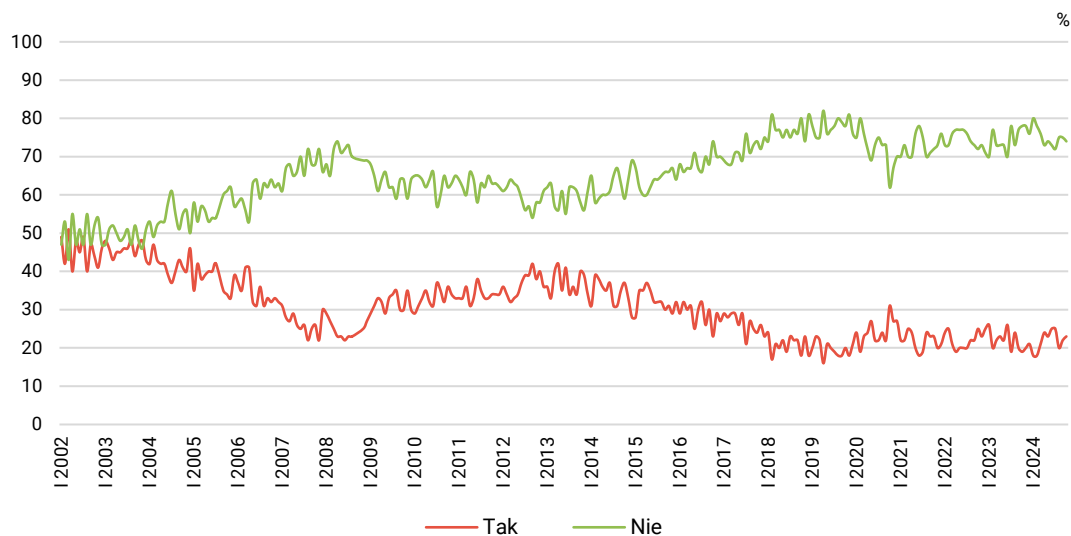
RYS. 5. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=582)

CBOS

RYS. 6. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?*

Zsumowano odsetki odpowiedzi: „Bardzo poważnie się z tym liczę” i „Raczej tak” (Tak) oraz „Nie, to mało prawdopodobne” i „Raczej nie” (Nie). Pominęto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo

TABELA 3

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																									
	2023						2024																			
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	N=643	N=610	N=544	N=579	N=570	N=615	N=611	N=601	N=599	N=610	N=522	N=534	N=582	N=643	N=610	N=544	N=579	N=570	N=615	N=611	N=601	N=599	N=610	N=522	N=534	N=582
w procentach																										
Bardzo poważnie się z tym liczę	4	19	4	20	4	21	3	18	4	18	5	21	4	24	6	23	7	25	5	25	4	20	4	22	5	23
Raczej tak	15	16	17	15	14	16	20	17	18	20	16	18	18	18	18	18	18	20	16	18	18	18	18	18	18	18
Raczej nie	44	38	36	40	39	41	38	35	39	38	41	35	40	35	39	38	41	35	39	38	41	35	40	35	40	35
Nie, to mało prawdopodobne	34	78	40	78	40	80	39	78	35	76	35	73	39	74	34	73	34	72	34	72	34	75	40	75	34	74
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	4	4	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	5	5	3	3	3

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

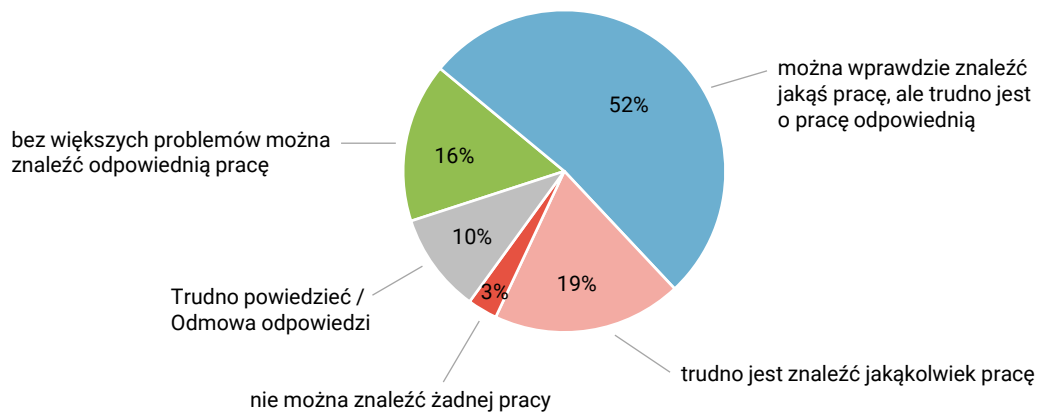
Obawy przed utratą zatrudnienia najczęściej wskazują pracownicy spółek właścicieli prywatnych i państwa (30%), a najrzadziej pracownicy prywatnych gospodarstw rolnych (12%). Poza tym ze stratą pracy liczą się ponadprzeciętnie często osoby gorzej oceniające swoje warunki materialne (46% wśród określających je jako złe wobec 17% wśród postrzegających je jako dobre). Spośród grup społeczno-zawodowych wyróżniają się pod tym względem zwłaszcza pracujący uczniowie i studenci (55% – warto przy tym mieć na uwadze, że liczebność tej grupy w naszej próbie była bardzo niska), respondenci pracujący na własny rachunek (38%), a także aktywni zawodowo emeryci (32%) – zob. tabelę aneksową 3.

OCENA LOKALNYCH RYNKÓW PRACY

Także w ocenach sytuacji na lokalnych rynkach pracy nastąpiły jedynie drobne zmiany. Mniej więcej co szósty badany uważa, że w jego miejscowości lub okolicy bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę (16% wobec 18% w poprzednim miesiącu). Około połowa respondentów ocenia, że wprawdzie w ich okolicy można znaleźć pracę, ale trudno o odpowiednią (52% wobec 50% miesiąc temu). Co piąty ankietowany twierdzi, że trudno jest znaleźć jakiegokolwiek zatrudnienie (19% wobec 18% we wrześniu), a 3% uważa, że jest to całkowicie niemożliwe (wobec 4% miesiąc temu). Co dziesiąty (10%) badany nie udzielił odpowiedzi na nasze pytanie.

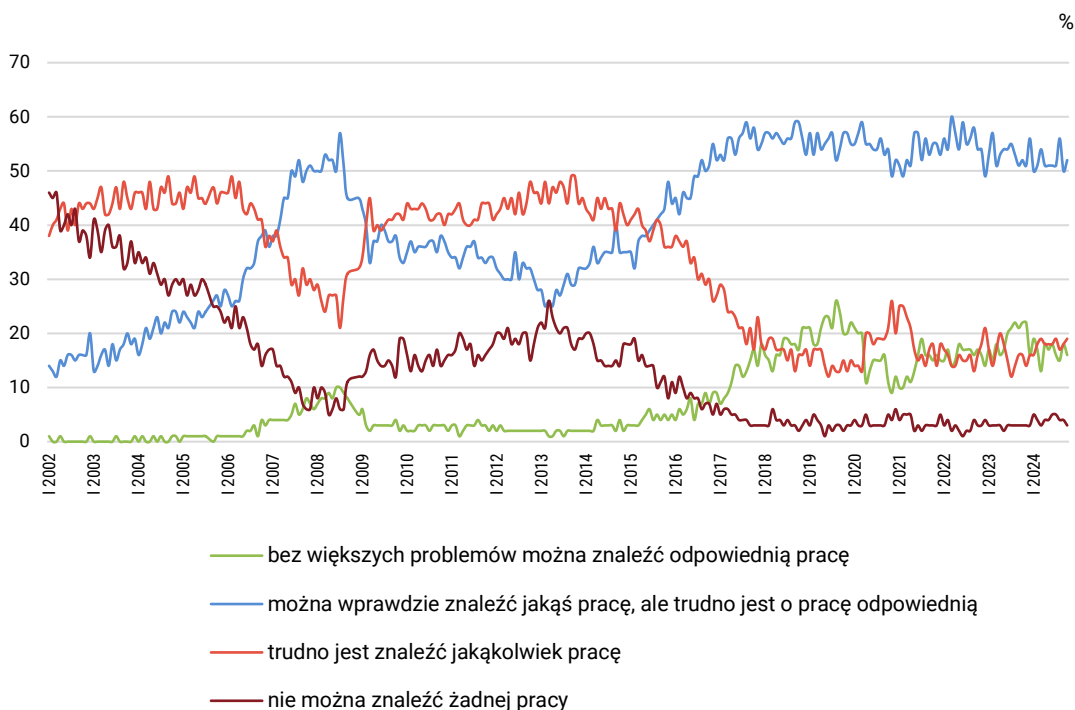
CBOS

RYS. 7. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:

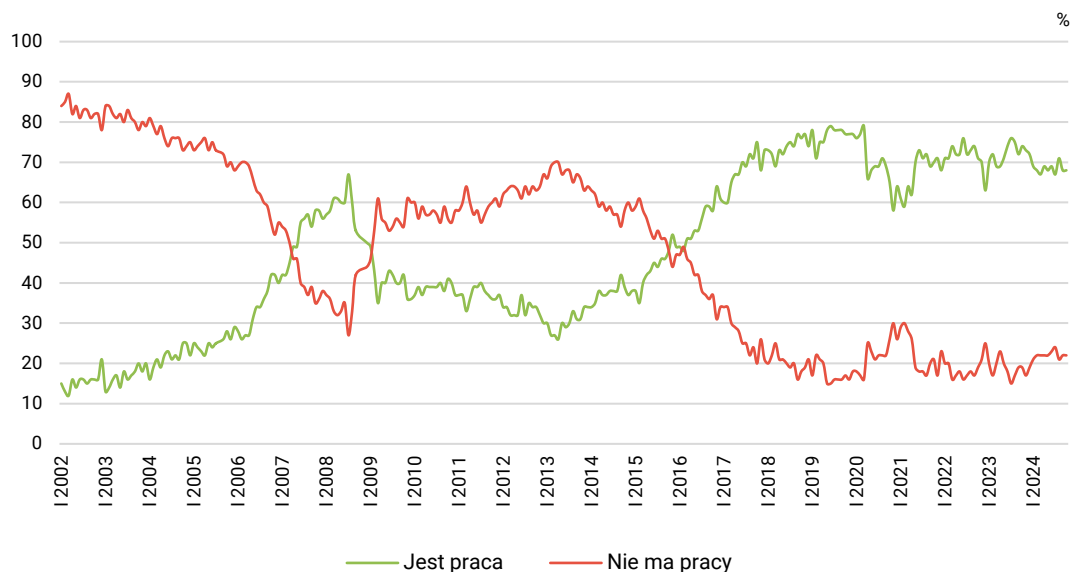
CBOS

RYS. 8. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie*:

* Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

RYS. 9. Ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy

Zsumowano odsetki odpowiedzi: „bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę” i „można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią” (Jest praca) oraz „trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę” i „nie można znaleźć żadnej pracy” (Nie ma pracy). Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

TABELA 6

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2023				2024									
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	w procentach													
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	21	22	22	16	19	17	13	18	17	18	16	15	18	16
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	51	52	51	56	50	51	54	51	51	51	51	56	50	52
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	16	16	14	16	16	18	19	18	18	18	19	17	18	19
– nie można znaleźć żadnej pracy	3	3	3	3	5	4	3	4	4	5	5	4	4	3
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	9	8	10	10	10	11	11	9	10	9	10	8	11	10

W październiku, podobnie jak przy poprzednim pomiarze, przekonanie o tym, że w okolicy trudno jest znaleźć pracę, albo że jest to wręcz niemożliwe, było znacznie bardziej rozpowszechnione wśród mieszkańców małych miast liczących do 19 999 mieszkańców (37%) oraz wsi (29%) niż respondentów z większych miast (w największych, co najmniej półmilionowych, odsetek takich deklaracji wyniósł 7%). Takie same opinie ponadprzeciętnie częściej wyrażali respondenci słabiej wykształceni (30% badanych posiadających wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne wobec 14% z wykształceniem wyższym), ankietowani pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych (33% wobec 13% w sektorze prywatnym poza rolnictwem) oraz dysponujący niższymi dochodami przypadającymi na osobę w gospodarstwie domowym (32% wśród respondentów uzyskujących najniższe dochody – do 1999 zł wobec 5% zarabiających co najmniej 6000 zł *per capita*). Spośród grup społeczno-zawodowych najwyższymi odsetkami takich deklaracji wyróżniają się bezrobotni (52%), osoby zajmujące się domem (45%), a także rolnicy (36%) i robotnicy niewykwalifikowani (35%) – zob. tabelę aneksową 4.

W październiku pogorszyły się oceny sytuacji w zakładach pracy i przewidywania dotyczące jej zmiany w ciągu roku. Względnie stabilny i większościowy pozostaje natomiast odsetek pracujących, którzy nie obawiają się utraty zatrudnienia. Większym zmianom nie uległy też oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy – mniej więcej połowa badanych deklaruje, że w ich okolicy można co prawda znaleźć pracę, ale niekoniecznie odpowiednią.

Opracował

Jonathan Scovil